

Prædiken til 14. søndag efter trinitatis

Joh. 5, 1-15

”Lad mig vide, hvornår jeg skal dø, Herre? Hvor mange dage der er tilmålt mig, så jeg ved, hvor længe jeg har igen. Mine dage måler du ud i håndsbredder, for dig er min livstid som intet. Hvert menneske er kun som et vindpust. Hvad har jeg at vente på, Herre? Mit håb står til dig!”

Kan et menneske holde ud at vide, hvornår det skal dø? Er salmen ikke mere et desperat udråb? Vend dit blik fra mig, råber salmisten. Klagen og fortvivlelsen er til at få øje på. Og midt i råbet er håbet – håbet på, at Gud hører og ser sit menneske som andet end et vindpust.

Manden, der lå ved Betesda Dam håbede måske også, at han var andet end et vindpust for Gud. Eller også var han holdt op med at håbe. Det ville være fuldt forståeligt. Der havde han ligget i 38 år i udkanten af livet, med udsigt til lykken og helbredelsen, som hele tiden blev nogle andre til del. Nede i dammen snurrer lykkehjulet lystigt, vandet kommer i oprør, og den heldige, der kommer først ned i hvirvlen, han hvis lottotal bliver udtrykket, er vinderen: The winner takes it all. Og der er uendeligt mange flere tabere. Den lamme taber hver gang, og han ved det. Han kan ikke nå vandet ved egen hjælp, og

andres hjælp har han ikke, men han kan heller ikke forlade dette grusomme sted, kaldet Bethesda, som direkte oversat betyder: Barmhjertighedens Hus, ved egen hjælp. Barmhjertighedens hus. Det var det måske for de få, der var blevet helbredt ved at bade i vandet, når det havde været i oprør. Men for denne mand havde navnet efterhånden en ironisk klang. Han havde ingen til at hjælpe sig, for ham var der ingen barmhjertighed at hente, og hans håb og tro var visnet bort i takt med kraften i hans krop. Og pludselig står der så en mand ved hans side, efter 38 år, og spørger om han vil være rask?

Dette ene spørgsmål har været og er genstand for megen fortolkning. I de senere år er det blevet god tone at lægge trykket på de første ord: Vil du? – så det pludselig er blevet en historie om, at den lamme i virkeligheden ikke ville være rask: Han ville bare holde sig uden for livet og ikke tage ansvar på sig, men Jesus kalder ham til at ville livet. Det falder helt i tråd med vores almindelige moral om, at enhver er sin egen lykkes smed, og at det i en eller anden forstand er mandens egen skyld, at han har ligget der i 38 år, fordi han ikke vil nok. Han har ikke

præsteret tilstrækkelig livsvilje.

I 1980'erne kørte Kræftens Bekæmpelse en kampagne under mottoet: "Kræft, der opdages i tide, kan helbredes". Overalt så man mottoet: på busser og biler og skilte og bygninger. Hvis bare du gør noget selv, så skal du nok blive rask. Og heldigvis rejste kampagnen en sand proteststorm blandt sundhedspersonale, sygehuspræster, og andre, der kunne fortælle om patienter i lange baner, der råbte på helbredelse og ikke selv kunne gøre hverken fra eller til. Heldigvis ser man ikke den slags kampagner længere fra Kræftens Bekæmpelse. Men sådan var og er tankegangen stadig nogle gange: "Hvis blot du vil, slår evnen til", og "Gud hjælper den, der hjælper sig selv". Alle disse ord-sprog, der i virkeligheden er en hån mod det menneske, der rent faktisk ikke kan. For sandheden er jo, at ikke alle kræftformer kan opdages i tide. Kampagnen var udtryk for den tåbelige overvurdering af den menneskelige vilje, der ikke vil se livets og dødens grusomhed i øjnene og ikke vil fatte, at der kommer ting over et menneske udefra, som overvælder og slår livet i stykker, og hvor man nok så velvilligt kan stå ved siden af på sine raske ben og sige: Du skal bare ville, du skal bare tro på dig selv, så skal du nok skrabe dig frem i livets lotteri, en dag bliver det dig, der vinder. Men så dum er den lamme mand ikke. Han har haft 38 år til at leve sig gennem løgnene. Han ved, at det er fuldstændigt ligegyldigt, om han vil være rask eller ikke, for han kan ikke. Derfor er den helbredelse, der sker, ikke bare et mirakel. Det er en ny skabelse. Et ord fra en helt anden kant, et ord, der skaber, hvad det

nævner, suverænt: Rejs dig, tag din bære og gå. Det er skaberord. Uafhængigt af, hvad den lamme tror eller vil eller kan. Fortællingen kalder på håbet til den Herre, der bryder suverænt ind i liv og død, og som alligevel kommer stiltfærdigt fra en uventet side og indleder en samtale, der fører til nyt liv.

Det er evangelisten Johannes, der beretter om begivenheden. Hos Johannes er underberetninger først og fremmest herlighedstegn – fortællinger om åbenbaringen af Guds herlighed og mening i Jesus Kristus. Og de fleste oplysninger i beretningen er ikke tilfældige. Der er mening med dem. Betesda betyder Barmhjertighedens hus. Dammen ligger bag Fåreporten, der er fem søjlegange og 38 års lammelse. Det minder os om en vis fåreyrde, der drev folket gennem ørkenen i, ikke 38 men 40 år. Det er beskrevet i de fem Mosebøger, de fem søjler. Tallet fem refererer også til de fem stolper, der bar forhængen i pagtens arks telt, herlighedens sted. Og så handler beretningen pludselig ikke mere om det enkelte menneske, men om hele folket, om os og først og fremmest om Kristus. De 40 år folket vandrede i ørkenen var som bekendt en soning, fordi de var faldet fra troen på den levende Gud. Efter de 40 år drager folket ind i det forjættede land. Det er den beretning, vi møder hos Johannes. Det er udfrielsen fra den golde ørken gennem 40 år og ankomsten til det forjættede land, det er en befrielse for det enkelte menneske og for alle mennesker. I Jesus åbnes vejen ikke kun for det udvalgte folk men for enhver menneskekrop.

Johannesevangeliet har fire helbredelsesberetninger: en fremmed, en lam, en blind og

en død. Med de fire begivenheder bliver det udtrykt, at helbredelsen og nyskabelsen gælder alle, at der ikke er nogen, der ikke kan nås. Den nye åbenbaring af Gud i Jesus Messias opfylder og overgår alle forjættelserne. Han opsøger de blinde og lamme og nyskaber netop dem. Det er det gode budskab, evangeliet til salmisten, der fortvivlet råber sin klage ud: Mennesket er for Gud langt mere end blot et vindpust. Alligevel er lidelsen her – og skriget om hjælp eller glemsel hører med til livsvilkårene.

Evangeliet i dag hedder "Tag din bære og gå". Den sætning siges tre gange. "Tag din bære og gå". Det kan overvejes af os, hvad det vil sige at tage sin bære og gå frejdigt. Hvad betyder det for dig – og for mig. Tag den byrde, der nu er din, hvad enten det er sygdom eller tab eller sorg eller ulykke eller bristede håb og drømme, uindfriede længsler. Tag det hele på nakken og gå ud med fred og i frimodighed. For Gud er hos dig med sin skaberkraft. Midt i det hele og mærkeligt til stede med sin skaberkraft. Så tag din bære og gå frejdigt herfra. Ordene om Guds skaberkraft møder vi gang på gang i Bibelen: Bliv lys – Lazarus, kom herud – stå op, tag din bære og gå. Det er ord, der fortæller om Kristus og om befrielse. Guds skaberkraft i død og sygdom og ødelæggelse.

Her i gudstjenesten giver vi plads til både det fortvivlede råb: "Vend dit blik fra mig", som salmisten råber, og vi giver plads til velsignelsens svar, der lyder: Gud vender ikke blikket bort fra den, der kommer til ham, for Gud er en Gud, der ser, som 1. Mosebog 16, 13 forkynder. Gud er en Gud, der ser, og han skaber liv af døde. For hver af os.

Amen.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud,
Fader, Søn og Helligånd, du, som var, er og
bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første
begyndelse, nu og i al evighed. Amen.

Lone Vesterdal

Bramdrup

Salmer:

736, 496, 658, 157, 439, 228, 298

Redaktion

Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk